

ТҮЙТКІЛ

1200 АУЫЛДА ИНТЕРНЕТ ЖОҚ

Келесі жылы, яғни 2022-де
Қазақстанның қай қуысына
барсаңыз да, ғаламтор желісі
тартылып, цифирланырудың
кереметі сыйын көрсіз.
Бұл сәзді дәл осы салага
жауапты министрлікін
басшысы Бағдат Мусин айтты.
Ал бүгінде 1200-ден астам
ауылда ғаламтор мүлде жоқ.
Осындай олқы тұсынызды бір
жылдың ішінде бүтіндегіміз
Алғен Батырбектің баласына
халақ сене ме? Халақтан
бұрын шенеуіктердің өздері
секем алып отыр сөзінен.

Парламент Мәжілісінің төрағасы Нұрлан Ныматулін министр Мусиннің «бір жылда катырамыз» деген уәдесін қонылтаксып, нарау ғана тындағы. Бағдат Мусинге дейін де осы саланы баскарып, күргак уәдени үйіп-төгіп, создел саумал сапырган министрлердің берекесіздігінен илеуі қанбаған интернет тарту ісінің тұралан тұрғанын ел жаксы боледі. Он жылдан бері орындалмай келе жаткан уәденің бір жыл ішінде «жал-күйрұы жетіліп шыға келеді» дегенге сіз сенесіз бе?

Мәжілістің мінберіне шықкан цифирлік даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрі Бағдат Мусиннің камау терін депутаттарға коса бұрын Мәжіліс төрағасы да шығарды. Министрдің баяндамасын тындағы болған соң, кезек сұрақ-жауап кезеңіне өткенде Мәжіліс депутаты Тілекtes Адамбековке сөз берілген. Ол Үкіметтің заң жобасында айтылған 1 Web жобасының шарапатын қашан көртінімізді сұрады.

(Жалғасы 3-бетте)

КЕСЕЛ

МАЛ БАР. ЖАЙЫЛЫМ ЖОҚ

Соңғы екі айдан бері мал жайылымы жырга айналды. Өткенде ғана Түркістан облысының Қазығурт ауданындағы екі-үш ауылдың тұрғындары жайылым таптай, құзырлы мекемелерден көмек сұраған-ды. Сол «сценарий» тағы қайталанды. Бұл жолғылар да сол киел Қазығурттан. Қарабау ауылдың оқынғанда тәрт ауылдың тұрғыны мал жаятын жайылымнан таршылық көріп, таң оттай бірнеше табын сиырды өкімдіктің алдына айдал әкелілті.

Аяқ астынан ауыл өкімдігінің алдын азан-казан қылған ай мүйізді ала сиырлардың дауысынан шошынан шенеуніктер майды қуып әлек. Ал Сынташ пен Жұмысшының, Құларық пен Карабаудың көктемге әрен ілінген арық-тұрқ тайынша-торпағы өкімдіктің айналасындағы көріп калған жасыл желектің шаңын шығарды.

(Жалғасы 3-бетте)

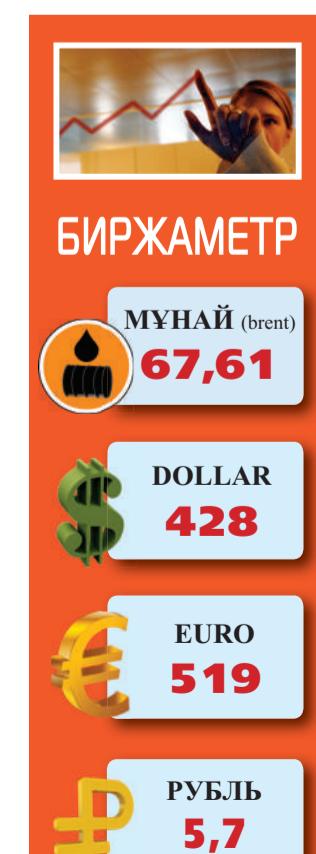

ҚИЯНАТ

ҚОЙЫН ҚАЙДА?

Осыдан бірер апта бұрын ғана жақзық. Қарағанды облысында екі жылдыши жігіт өздеріне сеніп тапсырган 500-дей қылқұйрықтан тігерге түяқ қалдыруған болатын. 500 жылдық қаншама жаның аманаты еді... Аманатка қиянат жасау өдеге айналыпты. Жетісай тұрғыны өзіне сеніп тапсырган біреудің 155 қойын сатып жіберген. Былтыр күзде «қойынды бағамын» дәп алып, үш-төрт айда біреудің қорасын босатып қою – кісілікке жатпайтын іс. Әркайсысын 40 мың теңgedен бағалаған мал иесі 6 миллион теңге зиян шеккен. Мұндай үрліктың өр жердөн көрініс бергені жақсы емес!

ЖЕДЕЛ СҮХБАТ

Су – тіршілік нәрі. Әлемде тіршілік нәрі үшін күрес жүріп жатыр. Мысалы, өткенде ғана қызықан бен тәжік қақтығысы қара суға таластан шыққан жоқ па? Ал біздің елде тамшы суға қажеттілік жылдан-жылға артып келеді. Сырдарияны жағалаған жүргөнгінен сауда алмай қинауда. Оған Сырға сүйенген Арадың тағдырын қосыныз. Балқаштаң да жайы мәселе емес. Жалпы біздің елде су – өзекті мәселенің бірі. Оны біз емес, осы саланың мамандары айтады. «География және су қауіпсіздігі институты» АҚ төрағасының орынбасары Саят Құрбанбайұлы су қауіпсіздігіне қатысты қадау-қадау мәселе көтерді.

Саят ҚҰРБАНБАЙҰЛЫ:

**«БІР ӨЗЕННІҢ
БОЙЫНДАҒЫ
ЕЛДЕРДІҢ
МУДДЕСІ ОРТАҚ
БОЛУЫ КЕРЕК»**

Жас қазақ: Саят мырза, қай тарихты алып карасаңыз да, улкенді-кішілік қактығыстардың көбі судан шығып отырған. Қазақстанның су қауіпсіздігі қаншалық қоргалған?

С.Құрбанбайұлы: Иә, тарихта көп қактығыс судан шықкан. Тіпті қуанышылқ кейір өркенисттердің ызырын жоғалуына да себепші болды десек, категелептіміз.

Су қауіпсізді – жалалы ұлттық қауіпсіздіктің құрамадас болған ретінде қоғамның басты қажеттіліктері мен сұраныстары гидрологиялық қауіп-категорлерден корғау. География институты осы мәселе мен 2000-жылдардан бері ійніліксіз келеді. Соның нәтижесінде су қауіпсіздігінен концепциясы жасалды. Әлемде су қауіпсіздігінегізін жасалып, қауіп-категорлердің накты белгілеп, көрсетіп, теорияларда дәйекті тұжырымдамасын дайындай алған елдер көмек емес.

Өзен суларының сарқылышы, сапасының нашарлауы, режимінің озгерілуі сияқты басты гидрологиялық қауіп-категорлердин мүмкіндігінде алдын алу, кей жағдайда салдарымен күресу мәселе еліміздің су саласын басқаруга ариалған бағдарламаларда қарастырылып келеді. Олардың ішінде климатика байланысты өзгерістердің салдарына экономика салаларын дағдыландыру, транспекаралық салдарын тиісті мөлшерін талап ету, су ысырапшылдығымен күресу сияқты мәселе басты назарда.

Жас қазақ: Қазақстанда жылдан-жылға қуанышылқ арттыра жаткан жоқ па?

С.Құрбанбайұлы: Климаттың озгерісіне байланысты жауын-шашын онша айлан жоқ. Дегенмен жаңы аймактардағы ағын саларда сарқылу байқалады. Ауа темпертурасының көтерілүмен жалпы булану есекен сияқты. Накты мәліметтер аз, буланудың олшенген шамалары туралы деректер жоқ.

(Жалғасы 3-бетте)

7 KÚN

168

SAGAT

E-mail: jasqazaq2019@mail.ru

www.jasqazaq.kz

МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ

Осы аптада Міндепті әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының басқарма төрағасы Болат Текежанов онлайн форматта өткен баспасөз мәслихатында қор жұмысына егжей-тегжейлі тоқталып, есеп берді.

Биылды 1 сәуірде жағдай бойынша, халықтын 84,4 пайзызы, яғни 15,9 млн адам медициналық сақтандыруға көтүсуші болып табылады. 2,9 млн адам міндепті әлеуметтік медициналық сақтандыру (МӘМС) жүйесінен тыс

төленген. Акпап айында 51,7 мың медицина қызметкеріне 13,8 млрд теңге аударды. Наурызда 53,2 мың медицина қызметкерлеріне 14,7 млрд теңге мөлшерінде үстеме акы есептелді. «Жалпы ағымдағы жылдын бірінші тоқсанында 42,4 млрд теңге тиісті үстемеакы төлеуге бағытталды», – деді Болат Текежанов.

Сондай-ак кор басшысы шағын және орта бизнес қызметкерлерінің тізімін жаңартудын маңызды екеніне тоқталып етті. Өткен жылы пандемия кезінде Үкіметтің шешімімен шағын және орта бизнес субъекттері міндепті толемдерді, оның ішінде МӘМС жарнасын төлеуден

қызметкерлерінің тізімін жаңартқан жок. Соңдықтан олардың сақтандыру мартебесі жок және медициналық көмек алуда мүмкіндіктері шектелді. Жұмыс берушілердің өз қызметкерлері үшін жауапкершілік танытуға және көрдің ақпараттық жүйесін олардың деректерін енгизуге шақырғын келеді. Кор өз тарапынан шағын және орта бизнес өкілдерімен облыс әкімдіктері мен салық органдары арқылы нақты жұмысты жалғастырады», – деді Б. Текежанов.

МӘМС жүйесіне түсken кәркына келсек, үстімідегі жылдын бірінші тоқсанында қорға 183 млрд теңге аударылған. Түсімдердің ен көп

ҮШ АЙДА – 183 МАРД ТЕҢГЕ

калған. Осы орайда Болат Текежанов: «Сақтандырылмағандар ішінде 2 млн адамнан кандай да бір аударым мен жарна алынған, бірақ тұркты емес. Соның салдарынан берешек пайда болып, олар медициналық сақтандыру мәртебесінсіз қалады.

Толемдердің жүйелілігін сактау маңызы. Ал 922 мың адам МӘМС үшін бірде-бір рет жарна төлемен. Дегенмен олардың саны азайып келеді», – деді.

Биылды жылдың бірінші тоқсанында МӘМС жүйесінен дәрігерлерге үстеме акы төлеуге қараша жақшалғаны да мәлім болды. Басқарма төрағасының айтуынша, кор медициналық қогамдастықтар алдындағы өз міндептемесін жауапкершілікten орындан, тиісті үстеме акыларды кешкітірмей төлең келеді. 2020 жылы денсаулық сактау қызметкерлерін көтермелеге шамамен 111 млрд теңге бағытталған. Биылды жылы денсаулық сактау министрлігінің тапсырысасымен, кор үстеме акы төлеуді жалғастыруда. Коронавирус инфекциясымен күрес аясында 2021 жылы кантарда 50,5 мың медицина қызметкеріне 13,9 млрд теңге

босатылған еді. Соның салдарынан жүйедегі шағын бизнес қызметкерлерінің көбі тізімнен шығып калды. «Қазіргі уақытта жарналарды төлеуден босатылған жұмыс берушілердің шамамен 20 пайзызы (61 233 ШОБ) өз

бөлігін мемлекеттің женілдік беру жарналары құрайды. Оның көлемі 95,4 млрд теңесе барлық түсімдердің 52 пайзызы. Жұмыс берушілердің өз қызметкерлері үшін аударымы – 44,4 млрд теңге (24%), қызметкерлердің өздері толейтін жарна – 35,2 млрд теңге (19%). Жеке кәсіпкерлер, азаматтық-құқықтық шарттар бойынша жұмыс істейтін дербес толеушілер жарналарының үлесі 5% көлемінде. Айта кету керек, МӘМС жүйесіне толенетін толемдердің ен аз сомасы 12 айда 25 500 теңгени (айна 2125 теңе) құрайды. Осының өзі сақтандырылған адамға құны бірнеше миллион теңге тұратын қымбат тексерулер, операциялар, ЭКО-нұсқа алғанда, ТМККК және МӘМС екі пакеттегі медициналық көмектің ауқымын тізбесіне кол жеткізуға мүмкіндік береді.

Брифингте кор басшысының жақалқысына катысты саул койылды. Болат Текежанов айна 1 млн 500 теңге алатынын жасырған жок. Оның айтуынша, бұрынғы басшылардың жақалқысымен салыстырында 20 пайзыза аз алады.

Корға үш айда кеіл түсken каржы 183 млрд теңге екенін ескергенде, 1 500 000 теңге түк емес, әрине.

Талап ТІЛЕГЕН

2021 ЖЫЛ (теңге)	
Тұрғындарға бюджет есебінен көрсетілетін медициналық көмек	1,8 ТРЛН
ОНЫҢ ИШІНДЕ	
Кепілдендірілген медициналық көмек	1,1 ТРЛН
МӘМС жүйесіндегі медициналық қызмет	700 МАРД
Амбулаториялық дәрі-дәрмекпен қамтуға бөлінген қаржы	152,4 МАРД
ОНЫҢ ИШІНДЕ	
Кепілдендірілген тегін медициналық көмек	122,3 МАРД
Міндепті әлеуметтік медициналық көмек	30,1 МАРД

Кесте

ЗЕЙНЕТАҚЫ ҚОРЫНАН АЛЫНҒАН ҚАРЖЫ

(Республика бойынша)

АҚПАН	643,4 МАРД ТЕҢГЕ
НАУРЫЗ	302,1 МАРД ТЕҢГЕ
СӘУІР	283 МАРД ТЕҢГЕ

БАСПАНА АЛУФА	1,2 ТРЛ ТЕҢГЕ
ЕМДЕЛУГЕ	4,7 МАРД ТЕҢГЕ
СЕНІМДІ БАСҚАРУФА	3,4 МАРД ТЕҢГЕ

Дөреккөзі: ktk.kz

Аптаңың айтары

МӘСЕЛЕ КӨП. МЫСАЛЫ, ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН, АЛМАТЫ ОБЛЫСТАРЫНДА АУЫЛДАН ЕКІ ШАҚЫРЫМДЫҚ ЖЕРГЕ СУ ШЫҒАРАТЫН ҮЛКЕН СОРҒЫ ОРНАТЫЛҒАН. ӘРБІР СОРҒЫҒА 30-40 МЛН ТЕҢГЕ КЕТЕДІ. БІРАҚ СОЛ АУЫЛДАРҒА СУ ҚҰБЫРЫ ТАРТАЛМАҒАН. ҚҰБЫР ТАРТАЛҒАНША, ОЛ ИСТЕН ШЫҒЫП ҚАЛАДЫ. СОНДА ХАЛЫҚТЫҢ ҚАНШАМА МИЛЛИАРД ТЕҢГЕСІ ЖЕЛГЕ ҰШУДА».

Ерлан САЙЫРОВ,
Мажіліс депутаты

«АУЫЗ СУ
МӘСЕЛЕСІНЕ 1 ТРЛ
ТЕҢГЕ ЖҰМСАЛҒАН.
ЕЛІМІЗДЕ 1200-
ГЕ ЖУЫҚ АУЫЛ
ӘЛІ КҮНГЕ ДЕЙІН
АУЫЗ СУМЕН
ҚАМТАМАСЫЗ
ЕТИЛМЕГЕН. МҰНДА
ШЕШІЛМЕГЕН

ҚАРЖЫ ИГЕРМЕГЕНДЕР

1. Ішкі істер министрлігі
2. Қорғаныс министрлігі
3. Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі
4. Білім және ғылым министрлігі
5. Төтенше жағдайлар министрлігі

1. Нұр-Сұлтан қаласы
2. Алматы қаласы
3. Батыс Қазақстан облысы
4. Павлодар облысы
5. Солтүстік Қазақстан облысы

Дереккөзі: Қаржы министрлігі

Шымкент – жастардың қаласы. Қай жағынан қарасаңыз да, шаһардың кез келген өзекті мәселесінің бел ортасында жүреді. Жыл сайын жастар арасында секцияларға, үйірмөлөргө, бирлестіктерге, үйімдәрға қатысушылар саны артып келеді. Бұл қуантарлық жайт. Мәселең, қалалық Жастар ресурстық орталығында жүргізілген сауламанамың қорытындысына сүйенсек, жастардың 76,9 пайызы әр алаң үйірме мен секцияга барып, түрлі спорт түрімен айналысады екен. Атаған көрсеткіштер үйірмөлөрдің жұмысы ілгерілегенін көрсетеді.

«Жастық – жіберіп алған мүмкіндіктер дәүірі»

Депті Кирил Конноли деген ағылшының әдебиет сыйнышы.

Ие, жастық шақта шешімдер асығыс қабылданады.

Содан кейбіреулер көп мүмкіндіктен

күр қалып жатады.

Бұл білместіктен, ақпараттың

аздығынан, тәрбиенің кемшіндігінен болуы

мүмкін. Бүгінгі таңда қоғамның қозғауышы

күші – жас буынның

жан-жақты дамуына

барлық жағдай жасалған. Мәселең,

Шымкенттегі Жастар ресурстық

орталығына барсаңыз, қайнаған

қызу жұмыстың үстінен түсесіз. Біз

осы Жастар ресурстық орталығының

директоры Ерлан Айтбаевен әңгіме-

ауken құрдық.

Jas qazaq: Ерлан Садыбайұлы, сұхбатымызы шымшанарада тұратын жастардың статистикасынан бастасак. Себебі күр сан деп қаралғанымызбен, сан сапага әсер етпей коймайды той?

Е.Айтбаев: Үлттік экономика министрлігінін статистика комитеті Шымкент қаласының статистика департаментінің 2021 жылғы наурыз айының мәліметін бойынша, бүтінгі таңда халық саны 1 083 418 адамды құрайды. Олардың ішінде жастар саны – жалпы халық санының 22,2 пайызы, яғни 239 443 адам.

Шымкент қаласында 9 жағары және 38 арнауды оку орны бар. Калада жалпы 113 881 студент бар. Оның ішінде кундігі бөлімде – 94 370, сыртқы бөлімде – 13 795, кешкі бөлімде 5 516 студент білім алуда. Жағары оку орны студенттерінің саны – 76337. Арнауды орта орндарында 37341 студент оқиды. 2020-2021 жылға – 31 551 бітіруші студент бар.

Шаһардағы жалпы оқушылар саны – 226 679, оның ішінде – 14-18 жас аралығындағы оқушылар саны – 154 760. Жұмыссыз жастар саны – 3 745.

Jas qazaq: Каламызда жастар мәселесінде түтікіл жетерлік. Сол мәселелер шешімін қалай тауып жатыр?

Е.Айтбаев: Шымкент – жастардың қаласы. Кай сала болсын, жастардың жүзеге аспайды. Осынан орай, жастардың түтікілдері де барлық саланы қамтиды. Оның ішінде ең өзекті болып отырғаны жұмыссыздық мәселесі.

Пандемияға байланысты біздін елдеған емес, бүкіл алемде жұмыссыздық алдыңғы орынға шықты. Шағын және орта бизнес бүрнинде жақынмен адымдай алмай жатыр. Жастарды жұмыссыздық жөнне Аутрич, NEET жастар деп екіге бөліп карастырамыз. Аутрич, NEET жастар заманауи тілмен айтқанда, «алтын жастар». Олар еш жерде жұмысшы ретінде тіркелмеген. Колында ешканда дипломы жок. Оның ішінде базарда жұмыс істейтіреді, автожуу бекетінде, кафе, ресторандарда істейтіндер бар. Жұмысшы ретінде занды түрде тіркеліп, зейнетаки корына ақса аудармағанымен, құнделікті нәпакастанағаны, табысы жеке түрде жүргізіледі.

Жұмыссыздық манзызыда мәселе болғандыктан, жастардың арасында жағдай жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізіледі.

Жұмыссыздық манзызыда мәселе болғандыктан, жастардың арасында жағдай жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізіледі.

әлеуметтік жөліге бос жұмыс орындар туралы мәліметті тұрақты жариялау жұмысын жөнне мемлекеттік бағдарламаны насиҳаттау жұмысын жүргізіп келеді. Респонденттік жүргізілген сауламанамын қорытындысына сүйенетін болсақ, қазіргі таңда 75,9 пайызы жас жұмыссыз. Респонденттердің 31,3 пайызы – жұмыспен қамту орталығынан, 27,7 пайызы – интернет ресурстарына жұмысқа түрдегі мәселесінде түсініштің көзіндеңде жағдай жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізілген сауламанамын қорытындысына сүйенесек, жастардың 76,9 пайызы әр алаң үйірме мен секцияга барып, түрлі спорт түрімен айналысады екен. Атаған көрсеткіштер үйірмөлөрдің жұмысы ілгерілегенін көрсетеді.

«Жастық – жіберіп алған

мүмкіндіктер дәүірі»

Депті Кирил Конноли деген ағылшының әдебиет сыйнышы.

Ие, жастық шақта шешімдер асығыс қабылданады.

Содан кейбіреулер көп мүмкіндіктен

күр қалып жатады.

Бұл білместіктен, ақпараттың

аздығынан, тәрбиенің кемшіндігінен болуы

мүмкін. Бүгінгі таңда қоғамның қозғауышы

күші – жас буынның

жан-жақты дамуына

барлық жағдай жасалған. Мәселең,

Шымкенттегі Жастар ресурстық

орталығына барсаңыз, қайнаған

қызу жұмыстың үстінен түсесіз. Біз

осы Жастар ресурстық орталығының

директоры Ерлан Айтбаевен әңгіме-

ауken құрдық.

Ерлан Айтбаев: Ерлан Садыбайұлы, мәселесінде түтікіл жетерлік. Сол мәселелер шешімін қалай тауып жатыр?

Е.Айтбаев: Жастар – кадрлық резерві, «Жастар тәжірибесі», «Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы сияқты жақсы жобалар бар. Осы жобаларды қала жастарына көнінен насиҳаттап, әлеуметтік жөліге ақпараттың тұрақты түрде жариялатып отыру келет.

Жастар арасындағы жұмысқа түр – 15-тен 24 жас аралығында күрделі мәселеңін бір, ойткенін булар оку орындарынан бітіретін жастарға келеді. Жұмыссыздық деңгейін төмөндету мәселеңінде каламызаңдағы білім беру мектептерінде бітіруші түлектерге арнауды мамандық таңдау курсын үйімдәстэрлеу келет. Мұғалімдер оқушылардың кандай көзінекі талапынысы бар екенин анықтап, кенес беру сабагын откізгендін дұрыс. Ал жағары және орта арнауды оку орындарынан бітіруші студенттерге «жұмысқа орналастыру көнсесі» жұмысын колға алу келет. Қазіргі таңда орталығындағы «Болашакқа кадам» атты бітіруші түлектерге арнаулан жоба алынған. Атаған жоба бойынша біздін кызметкерлер жастарды мамандыққа баулады. Өндіріс орнына апартын, жұмыс барысымен таныстырады. Бір сөзден айтқанда, бағыт-бағдар береді. Ал таңдау әр түлектін еркінде.

Jas qazaq: Шымкенттегі жастарға баспаңа көзінекі талаптың көзінекіндеңде жағдай жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізіледі.

Е.Айтбаев: Түрғын үй кезегінде тіркелген және үймен күттілген жастар түралы айтар болсам, жалпы кезектегілер – 9023 адам.

«Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент калаларында жұмыссыздық жастарға 3 мың пәттер берілді» деген тапсырма бойынша қазірдін оңтүстікке 1000-нан аса пәттер берілді. Әлі де беріліп жатыр.

Екінші деңгейлі банктер мен «Отбасы» банкін насиҳаттап жатырмыз. «Менін отбасы», «Бакыттың отбасы» деген бағдарламалар осы банктер аркылы жүзеге асырылады.

Jas qazaq: Жас отбасылардың жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізіледі.

Е.Айтбаев: Жастар – кадрлық резерві, «Жастар тәжірибесі», «Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасы сияқты жақсы жобалар бар. Оның ішінде кундігі бөлімде – 94 370, сыртқы бөлімде – 13 795, кешкі бөлімде 5 516 студент білім алуда. Жағары оку орындағы түрде жүргізілген сауламанамын қорытындысына сүйенесек, жастардың 76,9 пайызы әр алаң үйірме мен секцияга барып, түрлі спорт түрімен айналысады екен. Атаған көрсеткіштер үйірмөлөрдің жұмысы ілгерілегенін көрсетеді.

«Жастық – жіберіп алған мүмкіндіктер дәүірі»

Депті Кирил Конноли деген ағылшының әдебиет сыйнышы.

Ие, жастық шақта шешімдер асығыс қабылданады.

Содан кейбіреулер көп мүмкіндіктен

күр қалып жатады.

Бұл білместіктен, ақпараттың

аздығынан, тәрбиенің кемшіндігінен болуы

мүмкін. Бүгінгі таңда қоғамның қозғауышы

күші – жас буынның

жан-жақты дамуына

барлық жағдай жасалған. Мәселең,

Шымкенттегі Жастар ресурстық

орталығына барсаңыз, қайнаған

қызу жұмыстың үстінен түсесіз. Біз

осы Жастар ресурстық орталығының

директоры Ерлан Айтбаевен әңгіме-

ауken құрдық.

камту және әлеуметтік корғау баскармасының мәліметтеріне сәйкес, 2020 жылдың наурыз айының қорытындын жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізілген жастар түралы айтарлықтың 2020 жылдың наурыз айының қорытындын жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізілген жастар түралы айтарлықтың 2020 жылдың наурыз айының қорытындын жағдайындағы шақсаныз, табысы жеке түрде жүргізілген жастар түралы айтарлы

Жетісу – жұздеген
ұлт пен ұлыстың тағдыр
тоғыстырыған киелі
Мекені. Қай ауылына
барсаныз да, түрі
басқа болғанымен
тілегі бір кез келген
этнос өкілін көзіктіреңіз.

Ең бастысы, олар татулықты
ту етіп, мамыражай заманға
толассыз үлес қосуда. Президент
Қасым-Жомарт Тоқаев бір
сезінде: «Біз бір ел, біртүтас
халық болып тәуелсіздігімізді
нығайттық. Халықаралық
қоғамдастықта абырой-
беделімізді арттырық. Біздің
бірлігіміз бекем, мақсатымыз
ортак, рухымыз асқақ. Соның
арқасында кез келген қындықты
жөніп, жасампаздық пен өрлеу
жолында жаңа белестерді
бағындырамыз деп сенемін», –
деген еді. Расында да, қандай
қындық болсын халқымыз тек
бірлігімен, бір тудың астында,
бір мақсат, бір мұдде жолында
аянбай тер төгіуімен сырт елдерге
үлті болып келеді.

«Саусақ ашылса – қылдырық, жұмылса – жұдырық» демекіш, ынтымакты ел барлық салада дамиды. Кез келген қындықты сабыр, тозіммен шешіп, дау-дамайға ұластыраймай енсере біледі. Солардың бірі – аймактардағы «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесі.

Бүгінде облыста 71 этномәдени бірлестік жұмыс істеп тұр. Олар «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесінің үйкіті болуымен рухани-патриоттық бағытта тұрлі шара атқарып, ел бірлігіне қызмет етуде. Олардың 52-і тіркелген және этномәдени бірлестер болса, 19-ы тіркелмеген – этномәдени орталықтар, олардың 8-і мектеп жаңында жұмыс істейді. Анықтаған айтар болсақ, 28 облыстық этномәдени бірлестік, 7 қалалық этномәдени үйім, 36 аудандық этномәдени бірлестік пен орталықтардың құрайды. «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесінің акпаратына сүйенсек, атаптан мекеме жыл басынан бері 70 оффлайн, 17 онлайн іс-шара өткізілті.

Сол катарда мекеменің бағдарын анықтап, алдағы жұмыс жоспарын жүйелеген «Әтносаралық тұртқыныстықтың нығайтуда «Қоғамдық келісім» КММ-нің ролі» атты қошшалық семинарды ерекше атап оттөле болады. Этносаралық саладағы тәуекелдердін алдын алу үшін ЭКО, аналар кенесі, медиация, жаһтар және мәдени күрьымдарда торағаларымен диалог алғанын құру арқылы аймактағы аудан-каларапарында этносаралық катынастар саласындағы жұмыска тартылған мамандардың біліктілігін арттыру мақсатындағы шара Талғар, Еңбекшікәзак, Үйғыр, Кеген, Райымбек, Панфилов аудандарында өтті. Кездесу барысында контептен мәселелер көтерілді.

Шара барысында әртүрлі тақырыптарда секциялық жұмыс үйимдастырылды. Әр секция күн сайын аудандарда көзделсетін накты жағдайларды талдауда мерзімнен нәтижелі және сирдарлы өтті. «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесінің директоры Сандуғаш Дағысенова мекеменің материалдық шарт жағдайы мен оны жаксартудың жолдарын сөз етсе, әлеуметтік бастаналарды колданау және медиация қызметінін басшысы Жансұлу Башенова мен қоғамдық іш-шараларды үйимдастыру қызметтін жетекшісі Айымжан Тәнірбергенова барлық сұрақтарға жаңакты жауап берді. Илияс Жансүгіров атындағы «Жетісу мемлекеттік университеттің мұзыкалық білім кафедрасының менгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты Аида Усенова көп мәдениетті білім беру ортасы жағдайында студент жаһтардың этносаралық толеранттылығын қалыптастыру тақырыбында баяндама жасады. Дін баскармасының өкілі Айбек Бабатай конфесияларын көліміндегі қалыптастыру туралы айтты. Ол әлеуметтік жеділе белсенді жұмыс істейтін, күн сайын өз катарына жана жақтаушыларды тартатын жекелеген діни ағымдарға егей-тегежелі токтады. Сондай-ақ көшпелі іш-шара барысында этносаралық катынастар саласын талдау және мониторинг жүргізу қызметі ықтимал жанжалды жағдайлар мен этносаралық шиленістің болуы түрғысынан аудандардағы қоғамдық қоңыл қүйге әлеуметтік зерттеу жүргізілді.

Пандемия кезіндегі жасаған қайырымдылық шараларын аз алдына бір бөле. «Тұрлі жағдайларпа байланысты казак жеріне әр кезеңде әртүрлі ұлт өкілдері контептің констанды. Казак халқы ешкімді жат көрмей, бауырына басты. Бүгінде олардың тұған жері де, Отаны да – Қазақстан де Мемлекет басшысы айтканда, орта Отанымыза қызмет ету, Ұлы Дааламызды ұлықтау ісі ары карай жарасынды жалғасын табады. Этномәдени орталықтар мен бірлестіктерде Мемлекет басшысының тапсырымсын жан-жакты жетілдіріп, өздерінін елдік, татулық, бауырмалдық болмысын барышаңа паша етіп келеді. Осы жылдан уш айнда «Қоғамдық келісім» мемлекеттік мекемесі мұрындық болып, 7492 адамның катысуымен 84 қайырымдылық іш-шарасы өткен. Оған «Ахысса» түрік этномәдени орталықтың облыстық филиалы, «Видергебурт» Талдыкорған неміс қоғамы, «Сафар» Алматы облыстық тәжік қоғамы, бірлестігі, «Вайнах» облыстық шешен-ингуш

мәдени орталығы, «Алматы облысының корей этномәдени бірлестігі» КБ, «Элефтерия» Алматы облыстық грек қоғамы» КБ, облыстық татар этномәдени орталығы, «Жанғыру жолы» республикалық жаһтар қозғалысының штабы, облыстық және аудандық аналар және қоғамдық келісім кенестері, жергілікті аудандық мәдениеттәр мен қасіткерлер атсалысқан.

Жалпы қайырымдылық шарасы аясында 2512 аз қамтылған отбасыға, 4832 жеке тұлғага, онын ішінде 504 мүтедек, 1680 жалындасты карт, 336 ҰОС ардагерлері мен сөған тенестірілгендерге, тұлға ардагерлеріне 23 млн 446000 теңге көлемінде қайырымдылық қоңыл қүйге өткелгендегі.

Осы тұста «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесінің жаңынан қырылған еркін орталығын да айрықша атап кеткен жөн. Онда 180 еркін жұмыс істейді. Олар биылғы үш айда 4 іс-шара өткізіп, 80 аз қамтылған отбасыға және 46 жеке тұлғага, онын ішінде 40 жалғыздасты карт пен 6 Ұлы Отан

макала жариялап, мемлекет мүддесіне катысты қадау-қадау қазындағы ой айтты. Макаладағы әрбір сөз жүзден аса үлт пен ұлыс өкілдері үйінен шашынан кінелі қара шанырак – Ұлы Даалы еліне арналды. Тәуелсіздікті қорғап калу, оны болашак үрпакқа аманнаттау – бәріміздің асыл парызымыз. Егемен елде дүнеге келіп, еспі-жетілген жаһтардың санасы сергек, көзқарасы да, өмір салты да өзгеше болуға тиіс. Сондыктан жаһдарындармен жұмыс ұқыпты әрі нәтижелі жүргізгендегі жөн. «Қоғамдық келісім» КММ үйимдастырымен аймағымызда бірінші рет өткен «Jet Jannat Jetisy» атты бизнес-жобалар байқауы сонын дөлелі іспетті.

Байқауға облыс бойынша 80-нен астам жоба ұсынылды. Бірақ бизнес идеялары өміршен және нарықтық бәсекеге сай келетін 10 бастауши қасіткер ғана өзінде лайықты марараптака ие болды. Олар – Алакөл аудандының Лепсі ауылынан Фазыл Аитов, Аксу аудандын Сабагабен ауылынан Арай Ахмет және Жандос Ебубекіров,

Облыстық ішкі саясат басқармасының этносаралық катынастар болып мінін басшысы Сәуле Сұрабалдинова сөз сөйлеп, «Қоғамдық келісім» КММ директорының орынбасары Жандос Байқамитов алғыс хаттарды табыс етті.

Облыстық Аналар кенесін төрәймы Несілжамал Баймадиева мен Кербұлак аудандық Аналар кенесін төрәймы Галия Ақбасова отбасылық құндылықтардың маныздылығы, жаһаралықтардың әртүрлілігінде әртүрлілік аудандық Аналар кенесін жұмысы туралы бейнеролик көрсетті.

Әке – балагы үлт болып, тәрбие беретін адам. Сондыктан әр баланын, әкесінен үлкен күрметпен және ықыласпен қарау міндетті туралы және барлық әкелерге арналған қыска метражды фильм көрсетті.

Алматы облысында жалпы 68 медиация кабинеті жұмыс істейді. Былғын 3 айда медиаторлармен 96 даулы мәселе реттелген.

ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ КЕЛБЕТІ

Үйғыр аудандының Шонжы ауылынан Эркенжан Ибраимов, Кеген аудандының Жаланаш ауылынан Жаныл Багыбаева, Алакөл аудандының Қабанбай ауылынан Ерасыл Қыдырбай, Қаратал аудандының Үштебе қаласынан Мөлдір Сайлау, Айдар Самыттыров, Ескелді аудандының Алдабергенов және Панфилов аудандының Бөрбай би ауылынан Ерболат Тоқтасын. Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегін інегері атанды. Енді олар бұл қаражатпен бизнес бастаған, ел ертегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады.

Женімпаздардың бірі Алакөл аудандық қалыптастырылған тұрғыны Ерасыл Қыдырбай: «Біз үшін бұл байқауға катысу токтап калмай, өз бизнесімізді одан әрі дамытуға арналған трамплинге айналды. Бөлінген қаражатқа біздең бізнес жобамыз үшін жақшылық жақшылық жаңа қаржасынан атқарып, Ербіл би ауылынан Ерболат Тоқтасын. Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады.

Женімпаздардың бірі Алакөл аудандық қалыптастырылған тұрғыны Ерасыл Қыдырбай: «Біз үшін бұл байқауға катысу токтап калмай, өз бизнесімізді одан әрі дамытуға арналған трамплинге айналды. Бөлінген қаражатқа біздең бізнес жобамыз үшін жақшылық жақшылық жаңа қаржасынан атқарып, Ербіл би ауылынан Ерболат Тоқтасын. Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады.

Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады. Ербіл би ауылынан Ерболат Тоқтасын. Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады.

Аталаң жемінпаздар жарты миллион теңгегінде үлес косар игілікті жұмыспен айналысады.

Сонын ішінде 13-і қәсіби, 83-і қоғамдық медиаторлардың көмегімен шешілген. Қәсіби медиаторлар заңда тыйым салынбаған барлық іс, дауылар бойынша медиация ресімдерін жүргізеді. Қоғамдық медиаторлардың реттеп отырған дауыларының басым болығі отбасылық, көрші, жол-колік оқиғалары және тұрмыстық дау-шарларға катысты болған. Сонымен катар өнірде 312 қоғамдық келісім кенесі жұмыс жүргізеді. Мүшелер саны – 1108 адам. Олар этномәдени орталық және қоса-подақ өкілі, ардагерлер, аналар, жаһтар, ауылдық округ әкімдері мен полицияның участекі инспекторларынан құралған. Биыл Қоғамдық келісім кенестері өнірде 960 адам қамтылған арттурылған дентегейді 45 іс-шара өткізді, қасіткерлік дамыту, аз қамтылған отбасылық, мұмкіндігі шектеулі адамдарға қоңыл қаралыпты.

Иә, өскелен үрпак Тәуелсіздіктің кадірін білу шын ен алдынан не істеу керек? Ол, әрине, бабалар күресіп, армандап откен тәуелсіздіктің тамырына үнілү кәжет. Тарихи санасты қалыптасқан, ойы еркін, білім терен казыналы азamat болуы тиіс. Ол үшін жанаша сана, жанаша қозқарас, жана бағдар ұстанан жаһтардың катары қебейген жөн. Облыстық «Қоғамдық келісім» мемлекеттік коммуналдық мекемесі осы түрьбыдан да жана жобаларды атқара колға алғаны қуандады. Сонын бірі – «Қоғамдық келісім» КММ үйимдастырыған логотиптің байқауы.

Додага түскендердің арасынан топ жарып шықкан талдықорғандық дизайнер Шалқар Сембековтің эскизи үздік болып танылды. Байқаудың калай откен жайлы «Қоғамдық келісім» КММ директоры Сандуғаш Дағысенова: «Дауыс беру үйимның сайтында ашық форматта өтті. Конкурсқа облыстық барлық өнірлерінен 15-ке жуық эскиздер келіп түсті, бірақ ен үздік болып «Q Print» жарнама агенттігі дизайннерін логотипті танылды», – деді. Автодрайв айтуыша, бұл онын логотиптер байқауына катысады да.

Шалқар Сембеков: «Мен шамамен 10 жылдың бойы дизайнера болып жұмыс істедім, бірақ байқау үшін алғаш рет эскиз әзірледім. «Қоғамдық келісім» туралы барлық ақпаратты зерттедім, сонды

**БІРАНГІ
ЖАРАСҚАН**
 **Бүгінде
әзіrbайжан
ұлтының
екілдерін
еліміздің
барлық өнерінен
кездестіруге болады.**

**Кеп облыста әзіrbайжан
мәдени орталықтары құрылған.
Солардың бірі – Алматы облысы
Кексу ауданында құрылған
«Нахичеван» әзіrbайжан
этномәдени бірлестігі. Біз осы
бірлестіктің негізін қалаушы
Фахреддин Магеррамовқа
арнайы хабарласып, мәдени
орталықтың тыныс-тіршілігі
туралы біраз мағлұмат алдық.**

Jas qazaq: Фахреддин мырза,
«Нахичеван» әзіrbайжан этномәдени
орталығы кашан құрылды? Неліктен
орталықта осы атау берілді?

Ф.Магеррамов: Біздін ұлттық
мәдени орталықтың тарихи әріден
басталады. Орталық 1980 жылды өз
жұмысын бастады. Осы бірлестіктің
негізін қалаған марқұм әкем еді. 1993
жылы еке жолын жалғап, Алматы
облысы Кексу ауданында әзіrbайжан
этномәдени бірлестігін құрды. Ол
кезде тек сөз жүзінде жұмысты бастадық.
Тұнғыш Президентім Н.Назарбаев
Қазакстан Халқы ассамблеясын құрЫп,
этномәдени бірлестіктердің өзінін мөрі,
шарты, қызметті болу керек дегенді
нұхшаптады. 1990 жылдың соңы мен
2000 жылдың басында этномәдени
бірлестіктер құрЫп, занды түрде
тіркелді. Біз де әзіrbайжан ұлтының
мәдени орталығы ретінде 2003 жылы

жалғастырып жатыр. Ассамблея
жұмысын ен жоғарғы заң шыгарушы
орган деңгейнде қамтамасыз ету
максатында Ассамблеяның парламенттік
екілдігі пайда болды. Қазақстан Халқы
ассамблеясының атынан Мәжіліске
сайланған 9 ҳалық қалаулысы әрбір

ТАТУЛЫҚ ПЕН ДОСТЫҚТЫҢ ҰЛГІСІ

бірімізді күттіктап, акжарма
тілектерімізді айтты.

Jas qazaq: Қазақстан Халқы
ассамблеясы бүтінгі қунде
кандай жетістікке жетті деп
ойладысы?

Ф. Магеррамов: Жоғарыда
айтып откендей, Қазақстан
Халқы ассамблеясы – ешбір
елде баламасы жок құбылыс.
Мен шетелді көп араладым.
Басқа елдермен салыстырып
көрдім. Байқағаным, Қазақстан
Халқы ассамблеясы біздің
елде пайда болып, өзінің
өміршемдігін көрсетті. Біз
бүгінде ұлтка бөлінбей,
«казақстандықтың» деген
атауды арқалайтын күнге
жеттік. Мейіл, толкұжатымызда
кай ұлт екеніміз жазысын,

ұлыс өкілінің жоғын жоктаумен бірге,
барша халқының бірлігі жолында
Парламент кабырғасында табысты
кызмет етуде.

Jas qazaq: Әлемді аландаткан
пандемия салдары этномәдени
бірлестіктің жұмысына асер етті ме?
Ұлттар арасындаға татулықтың нығайтуда
кандай шаралар үйімдістірьяды?

Ф.Магеррамов: Бізде әр ұлтка өзінің
тілін сактауға, мәдениеті мен салт-

бірақ «казақстандық» деген күжатқа
кол жеткізсек, максатымыздың
орындағаны. Мен осы үсіністы
живындарда, дөнгөлек үстеде жи айтып
жүремін. Ендігі міндет – Қазақстан
Халқы ассамблеясын жана белеске
көтеру. Бағытын анықтап, болашаққа
карай нық кадам басу.

Jas qazaq: Әңгіменіге раҳмет!

Макпал НОҒАЙБАЕВА

**Бас редактор – директор
Срайыл СМАЙЫЛ**

Редакция алқасы:

Жарас КЕМЕЛЖАН жаупаты хатшы

Фалия ҚАЛИЕВА
компьютер орталығының жетекшісі

Тілшілер мен қызметкерлер:

Гүлнар АХМЕТОВА – экономика, нарық

Макпал НОҒАЙБАЕВА – арнаулы тілші

Куаныш РАХМЕТ – жастар және гүлым

Кәмшат ТӨЛЕШОВА – термісі

Айдос ҚҰСАЙЫНУЛЫ – web-сайт

Аймактағы меншікті тілшілер:

Байкен КӨБЕЕВ –
Ақмола және Солтүстік Қазақстан
облыстары (8 778 910 45 34)

Қажет АНДАС – Алматы облысы
(8 747 706 13 82)

Баян ЖАНҰЗАКОВА – Атырау облысы
(8 702 426 69 05)

Мәриям АЙТБАЙ –
Шымкент қаласы

Ернур КЕҢЖЕБАЙ – шолушы

Үлдай САРИЕВА – Батыс Қазақстан облысы
(8 705 150 48 30)

Кезекші редактор
Макпал НОҒАЙБАЕВА

Шыгарушы:

«Аманат Медиа» ЖШС

Директордың
орынбасары

**Мейрамбек
ҚҰЛМОХАМЕДОВ**

Бас есепши

Расима

ӘКІМБЕКОВА

**ЫЛАЕ
ЖУРИНДА?**

1. МАСА МЕН КЕНЕГЕ ҚАРСЫ СПРЕЙ

Жаз бен көктем кезінде тауға
шығатын болсаңыз, денеңізге кене
жабысып қалуы мүмкін. Сол себепті
кенеге қарсы әрі-дәрмекті
ұмытпауызың қажет. Олар түрлі
жұқпалы ауруларды тасып, адамның
өміріне үлкен қауп тәндіреді.

Судың жанында демалатын болсаңыз,
онда масаға таланатыныңай айдан
анық. Сол себепті оларға қарсы спрей
мен дәріні ұмытпауызың қажет.

2. GPS НАВИГАТОРЫ НЕМЕСЕ КОМПАС

Адасып қалмас үшін GPS
навигаторды алуды ұмытпаңыз.
Алайда тауда навигатор нашар
жұмыс істеп, батареясы отырып
қалуы мүмкін. Ондай жағдайда
сізге компас көмектеседі.

3. ДӘРІ-ДӘРМЕК

Әзиңдебен бірге міндетті
түрде:

- дәке;
- антисептик;
- спирт;
- бас ауруы, дene қызуына
қарсы дәрі-дәрмекті ала
жүріңіз.

Белгілі журналист, әдебиеттанушы ғалым Бауыржан
Омаровқа анасы

Нәзипаның

кайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып,
көніл айтамыз.

Jas qazaq газетінің ұжымы

Редакцияның мекенжайы:

050012, Алматы қаласы, Мәуленов, 85 үй, №61 кенсе, 3-кабат
(Бөсөлбай батыр көшесінің күшісі)

Телефондар: 8(727) 272-43-39; 272-43-25

Бухгалтерия: тел.факс: 8(727) 272-46-22 (жарнама болімі)

Газет «Дорік» ЖШС РПК
(Алматы қаласы, Қалдаяқов көшесі, 17-үй)
тел: (727) 273-12-04, 273-12-54

Тапсырыс – №260;

Бағасы көлім бойынша

Апталық таралым – 5000 дана

Газет Қазақстанның барлық аймактарында тараған,
сондай-ақ «Air Astana» әуежолының ұзақтарында бар.

Газет 2004 жылы 14 желтоқсанда тіркелген.

2020 жылдың 19 ақпанында КР Ақпарат және коммуникациялар министрлігі^т
Ақпарат комитетінде кайта есепте тұрып, № KZ23VPU0020470 күзілін алды.

Макала авторының пікір редакция көзқарасын билдірмейді.

Жарнама мөттінен тапсырыс беруі жауапты.

Газете жарияланған материалдар мен суреттерді сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.